

De sociale kruidenier. Noodhulp onder protest

Momenteel schieten **sociale kruideniers** in Vlaanderen als paddenstoelen uit de grond. Maar wat is een sociale kruidenier eigenlijk?

Een sociale kruidenier is een soort buurtwinkel met een aanbod van voedings-, onderhouds- en verzorgingsproducten. Klanten kunnen er, na inschrijving en op afspraak, winkelen aan een ferm gereduceerde prijs. De producten worden aangeboden zoals in een gewone kruidenierszaak. De klanten hebben een ruime keuze, kiezen zelf producten en betalen hiervoor een (kleine) vergoeding. Er worden veel verse producten aangeboden en gezonde voeding wordt gestimuleerd. Dumping uit de voedingsindustrie wordt zoveel mogelijk vermeden.

De winkel is toegankelijk voor klanten met een toegangskaart. Die verkrijgt je na een sociaal onderzoek door onafhankelijke diensten. De sociale kruidenier heeft specifieke openingsuren en is dus niet elke dag open. Bezoekers krijgen een dag toegewezen waarop ze hun inkopen kunnen doen. Een sociale kruidenier staat naast de bestaande 'voedselbedelingen', waar mensen in allerhoogste nood terecht kunnen. Ontmoeting

staat zeer centraal. Bezoekers worden warm onthaald, krijgen een tasje koffie en kunnen een babbeltje doen. Mensen worden ook actief betrokken in het kader van armoedebestrijding. De sociale kruidenier biedt mensen de mogelijkheid om vrijwilligerswerk uit te voeren, eventueel met het oog op latere sociale tewerkstelling.

Sociale kruidenier De Pannestraat, de start

Vroeger organiseerde EL ELE vzw een voedselbedeling in de Pannestraat. Toen die vzw in 2009 stopte, moest het gebouw een nieuwe bestemming krijgen. CAW Artevelde inloopcentrum, de Federatie Marokkaanse Verenigingen en Samenlevingsopbouw Gent kregen er een locatie. Samenlevingsopbouw Gent startte, vanaf januari 2010, met de uitbouw van een sociale kruidenier.

Sinds de opstart van de winkel konden al meer dan 300 gezinnen gebruik maken van het aanbod. De meeste mensen die komen winkelen zijn buurtbewoners die in armoede leven. De klanten komen op afspraak één keer per maand naar de winkel. De winkel is open elke 2e en 4e donderdagnamiddag en vrijdagvoormiddag van de maand. In de winkel liggen enerzijds producten van de Voedselbank Oost-Vlaanderen en anderzijds producten die we zelf aankopen met de solidaire bijdrage van de klanten. Alleenstaanden of koppels betalen 3 euro, een gezin 5 euro. De klanten worden betrokken in het aankoopbeleid. Zo is er bijvoorbeeld vraag naar meer verse producten en naar luiers. We proberen aan die vraag te beantwoorden, maar kampen nog met een aantal logistieke problemen, zoals het ont-

breken van een koelcel, transport... We werken verder aan de visie en organisatie van de winkel waarbij we zowel op lokaal als Vlaams niveau samenwerking nastreven.

Vrijwilligers vormen de hoeksteen van de werking

In de sociale kruidenier werken we met een tiental vrijwilligers. Zij zijn van cruciaal belang en staan in voor allerlei taken. In samenspraak en vanuit persoonlijke interesse en

Gemeentelijke basisschool De Pinte

Sporadisch krijgen we van een sportclub, organisatie, bedrijf,... een gift die we dankbaar in ontvangst nemen. Zo gebeurde het ook in het voorjaar dat de gemeentelijke basisschool uit De Pinte geld inzamelde voor een sociaal doel. Deze keer was de keuze op de sociale kruidenier gevallen. Wij zijn met ons hele team een geanimeerde voorstelling gaan geven aan acht klassen nieuwsgierige kinderen. De kinderen, ouders, familie en de school zamelden daarop enthousiast 2500 euro in! Hiermee kunnen we voor meer dan een jaar verse producten aankopen voor de sociale kruidenier. Hartelijk dank.

►►► mogelijkheden polsen we waar ze kunnen en willen ingezet worden. We denken hierbij aan het laden en lossen van de camionette, de winkel klaarzetten, mensen ontvangen, de winkel openhouden,... Daarbij is het goed mogelijk dat men na verloop van tijd doorgroeit naar een andere taak binnen het geheel. Tegelijk is het de bedoeling om de vrijwilligers in groep sterker te maken. Hiervoor plannen we vanaf het najaar vormingsmomenten met als onderwerpen 'hoe omgaan met een moeilijke klant', 'hygiëne',...

Samenwerking

Op lokaal niveau werken we nauw samen met SIVI vzw. Dit is een Vereniging Waar Armen Het Woord Nemen die al vijf jaar ervaring heeft in het uitbaten van een sociale kruidenier in Sint-Amandsberg. Samen met hen ontwikkelen we een winkelmodel dat toepasbaar is voor een sociale kruidenier op Gents niveau. Op termijn voorzien we vier vestingplaatsen en één centraal magazijn. In een stuurgroep denken we met een aantal partners (de beide Gentse CAW's, OCMW, stad Gent - Dienst Werk, Straathoekwerk, KRAS vzw, SIVI vzw en Samenlevingsopbouw Gent) verder na over een coöperatief winkelmodel van sociale kruideniers in Gent. In dit winkelmodel streven we naar duurzaamheid en werken we met lokale korte keteninitiatieven (rechtstreeks aankopen van de (bio)boer), sociale economieprojecten en verschillende sociale (buurt) partners. Daarbij willen we een kwa-

liteitslabel ontwikkelen dat garant staat voor een sterk lokaal netwerk van sociale kruideniers.

Op Vlaams niveau

Vanuit Samenlevingsopbouw Gent en een aantal andere sociale kruideniers in Vlaanderen is sinds 2010 de vzw 'Sociale kruideniers Vlaanderen' ontstaan. De Antwerpse organisatie Levanto ondersteunt de vzw inhoudelijk. Er wordt een gezamenlijke visie ontwikkeld. De groep verricht ook lobbywerk en neemt gemeenschappelijke standpunten in. Op het vlak van logistiek is het de bedoeling om samen te werken, bijvoorbeeld voor aankoop en distributie.

Onder protest

We werken als sociale kruideniers onder de noemer van 'Noodhulp Onder Protest'. Protest omdat noodhulp eigenlijk niet zou mogen bestaan! Sociale kruideniers zijn een noodzakelijk kwaad in afwachting van structurele maatregelen zoals een volwaardig inkomen voor iedereen. Het is niet de bedoeling dat een sociale kruidenier een 'winkel voor de armen' wordt naast de 'winkels voor de rijken'. Het is meer dan een goedkope winkel. Samen met mensen in armoede gaan we op zoek naar structurele oplossingen en geven we duidelijke signalen. We spreken hen aan op hun kwaliteiten en geven hen kans de werking mee vorm te geven. Op die manier is de sociale kruidenier een middel tot emancipatie.

2011 is het jaar van de vrijwilliger. Doorheen onze werkingen leren we vele enthousiaste en gedreven vrijwilligers kennen. Een uitgelezen moment om enkele van deze krasse mensen in de kijker te zetten.

Artour, vrijwilliger bij de sociale kruidenier

Ik woon nu vijf jaar in België. Op een dag kwam ik toevallig langs dit huis in de Pannestraat. Direct voelde ik me hier thuis. Het is een goed idee om een plaats te maken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar praten. Communiceren vind ik erg belangrijk. Omdat ik Russisch, Engels, Oekraïens en Turks spreek kan ik goed helpen bij de sociale kruidenier. Ik bel mensen op die naar de sociale kruidenier en naar het inloophuis (CAW) komen. O ja, ik spreek natuurlijk ook Nederlands. Die taal wil ik echt perfect kennen. Ik leer het meest door hier met mensen te spreken en naar Vlaamse televisiezenders te kijken. Mensen helpen geeft een goed gevoel. Binnenkort ga ik ook in de winkel helpen. Dan zie ik de mensen in plaats van ze enkel maar aan de telefoon te horen. Omdat ik nog niet de juiste papieren heb, mag ik niet werken. Ik kan dus geen geld verdienen en mag enkel vrijwilligerswerk doen. Ik help mensen graag en de mensen helpen mij. Het contact met andere mensen vind ik erg belangrijk. Thuis zitten voor televisie of computer, facebook en zo, dat is geen echt contact.